

तां नियुक्तामदोनात्मा सत्त्वस्यः संयमे रतः । ज्ञानवान्नियताहारो ददर्श कपिलस्तथा ।
 स बुद्धिमुत्तमां प्राप्नो नैष्ठिकोमकुतोभयां । सतोमशियिलां सत्यां वेदा इत्यब्रवीत् सकृत् ।
 तां गाम्दधिः स्यूमरश्मिः प्रविश्य यतिमब्रवीत् । हंहो वेदा यदि मता धर्माः के नापरे मताः ।
 तपस्विनो धृतिमन्तः श्रुतिविज्ञानचक्षुषः । सर्वमार्थं हि मन्यन्ते व्याहृतं विदितात्मनः ।
 तस्यैवं गतदृष्ट्यास्य विज्वरस्य निराशिषः । का विवचाऽस्ति वेदेषु निरारम्भस्य सर्वतः ।

॥ कपिल उवाच ॥ नाहं वेदान् विनिन्दामि न विवक्ष्यामि कर्हिचित् । पृथगाश्रमिणां कर्माण्येकार्थानीति नः श्रुतं ।

गच्छत्येव परित्यागो वाणप्रस्थस्य गच्छति । गृहस्थो ब्रह्मचारी च उभौ तावपि गच्छतः ।

देवयाना हि पन्थानश्चत्वारः शाश्वता मताः । एषां व्यायः कनीयस्त्वं फलेषूक्तं बलाबलं ।

एवं विदित्वा सर्वार्थानारभेतेति वैदिकं । नारभेतेति चान्यत्र नैष्ठिकी श्रूयते श्रुतिः ।

अनारम्भे हि दोषः स्यादारम्भे दोष उत्तमः । एवं स्थितस्य शास्त्रस्य दुर्विज्ञेयं बलाबलं ।

यद्यत्र किञ्चित् प्रत्यक्षमहिंसायाः परं मतं । श्रुते त्वागमशास्त्रेभ्यो ब्रूहि तद्यदि पश्यसि ।

॥ स्यूमरश्मिरुवाच ॥ स्वर्गकामो यजेतेति सततं श्रूयते श्रुतिः । फलं प्रकल्प्य पूर्वं हि ततो यज्ञः प्रतायते ।

अजश्चाश्वस्य मेषस्य गौश्च पक्षिगणाश्च ये । ग्राम्यारण्याश्चैषधयः प्राणस्यान्नमिति श्रुतिः ।

तथैवान्नं ह्यहरहः सायम्प्रातर्निरूप्यते । पशवश्चाथ धान्यञ्च यज्ञस्याङ्गमिति श्रुतिः ।

एतानि सह यज्ञेन प्रजापतिरकल्पयत् । तेन प्रजापतिर्देवान् यज्ञेनायजत प्रभुः ।

अस्यान्योन्यवराः सर्वे प्राणिनः सप्त सप्तधा । यज्ञेषूपाकृतं विश्वं प्राङ्मुखममञ्जितं ।

एतच्चैवाभ्यनुज्ञातं पूर्वं पूर्वतरैस्तथा । को जातु न विचिन्वीत विद्वान् स्वां शक्तिमात्मनः ।

पशवस्य मनुष्याश्च द्रुमाश्चैषधिभिः सह । स्वर्गमेवाभिकाङ्क्षन्ते न च स्वर्गस्ततो मखात् ।

आषध्यः पशवो वृक्षा वीरुदाज्यपयोदधि । हविर्भूमिर्दिशः अद्वा कालश्चैतानि द्वादश ।

श्रुत्वा यजूंषि सामानि यजमानस्य षोडश । अग्निश्चैषां गृहपतिः स सप्तदश उच्यते ।

अङ्गान्येतानि यज्ञस्य यज्ञो मूलमिति श्रुतिः । आज्येन पयसा दध्ना शकृतामित्रया लवा ।

वालैः शृङ्गेण पादेन सम्भवत्येव गौर्मुखं । एवं प्रत्येकशः सर्वं यद्यदस्य विधीयते ।

यज्ञं वहन्ति सम्भूय सहवर्गिभिः सदक्षिणैः । सहत्येतानि सर्वाणि यज्ञं निर्व्वर्त्तयन्त्युत ।

यज्ञार्थानि हि सृष्टानि यथार्था श्रूयते श्रुतिः । एवं पूर्वतराः सर्वे प्रवृत्ताश्चैव मानवाः ।

न हिर्नस्ति नारभते नाभिद्रुहन्ति किञ्चन । यज्ञो ब्रह्म इत्येव योजयत्यफलेष्वया ।

यज्ञाङ्गान्यपि चैतानि यज्ञोक्तान्यनुपूर्वशः । विधिना विधियुक्तानि धारयन्ति परस्परं ।

आन्नायमार्घं पश्यामि यस्मिन् वेदाः प्रतिष्ठिताः । तं विद्वांसोऽनुपश्यन्ति ब्राह्मणस्त्वानुदर्शनात् ।

ब्राह्मणप्रभवो यज्ञो ब्राह्मणार्पण एव च । अनुयज्ञं जगत् सर्वं यज्ञश्चानुजगत् सदा ।

श्रोमिति ब्रह्मणो योनिर्नमः स्वाहा स्वधा वषट् । यस्यैतानि प्रयुज्यन्ते यथाशक्ति कृतान्यपि ।

न तत्र त्रिषु लोकेषु परलोकभयं विदुः । इति वेदा वदन्तीह सिद्धाश्च परमर्षयः ।